

סמל קסהון שומטו

5220951

בן אטנש וברהני

נולד ב- 1.1.1976

התגייס לצה"ל ב- 6.11.1995

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- כ"ט אב תשנ"ז 1.9.1997

בהתקלות בלבנון.

קשהון שומטו

בן אטנש וברהנני, נולד בכפר שואדה שליד דברק, שם חי 14 שנים. הוא אהב מאוד ללמוד תורה בבית-הכנסת וגם לעזור לאבא לחרוש ולקצור את השדות בהם גדלה חיטה. בנוסף לזה, הוא טיפל בפרות והיה הולך לרעות אותן. בגיל 14 עזב את שואדה יחד עם משפחתו לקראת עליה לארץ ישראל. הם חיכו באדיס אבבה שנה ולאחר מכן עלו לארץ ישראל עם משפחתו. שם התגורר כ- 5 שנים. המשפחה התגוררה בטבריה כשבועיים ועברה למבועים, שם התגורר כ- 5 שנים. את לימודיו התיכוניים עשה בבית-הספר גן-יבנה. לאחר מכן משפחתו עברה להתגורר בראשון לציון. לאחר מכן משפחתו עברה להתגורר שומט תכנן כי לאחר השחרור מן הצבא יעבוד, יתחתן ויקים בית אך כל תכניתו נקטעו בשריפה בלבנון. בשריפה הוא נפצע ושכב במצב קשה בבית-החולים במשך חמישה ימים, לאחר מכן הוא בתאריך 1.9.1997 על התנהגותו בעת השריפה קיבל צ"ש.

משפחת קשהון מספרת את קורות חייו של סמל קשהון שומטו

שומטו קשהון נולד ב-1976 בכפר שוודה באזור גונדר שבאתיופיה. שומטו הוא בן למשפחה בת 11 נפשות. זוג הורים ותשעה ילדים כאשר שומטו הוא הבן השני לפי גילו. בגיל 6 התחיל לעזור להורים בחקלאות ובגיל 10 התחיל ללמוד בבי"ס דתי על מושגים של דת והיסטוריה של היהודים. כששמע על מדינת ישראל רצה לעלות ארצה במבצע שלמה אבל ההורים לא הסכימו לעלות ארצה ומנעו בעדו לעלות לבד בגלל גילו הצעיר. בגיל 15 עלה עם משפחתו ארצה בשנת 1991 במבצע שלמה. שיכנו את המשפחה למשך שבועיים בבית מלון בטבריה ומשם לקרוואנים בנתיבות. שומטו פנה ללמוד בפנימייה דתית בגן יבנה. שם היה שלוש שנים. עם סיום לימודיו התגייס לצה"ל ושירת בצפון כשנתיים. הדבר שחשב עליו תמיד היה לממש את רצונו לאחר השירות הצבאי ולעזור להוריו בעבודה כדי לפרנסם, וכמו כן ללמוד ולהתקדם. מחשבותיו בנוגע לעתיד הניעו אותו להשפיע על הוריו ולעבור דירה לראשון-לציון, דבר שיאפשר את הגשמת חלומותיו. נציין שעזרתו של שומטו למשפחתו ההורים ואחיו באה לידי ביטוי בבדיקותיו איך לומדים, קצב התקדמותם. הוא היה דמות סמכותית בבית. קשריו היו טובים עם בני המשפחה, הקרובים וחברים רבים בחלקם משירותו הצבאי. הוא היה אהוב מאוד על הסביבה. שומטו מאוד חסר לנו ואנו לא יכולים לשכוח אותו מאז האירוע הטרגי שקרה לנו בעצם נפילתו בשירות הצבאי. אנו גאים בו ובמה שעשה למען מדינת ישראל.

אסון בלבנון

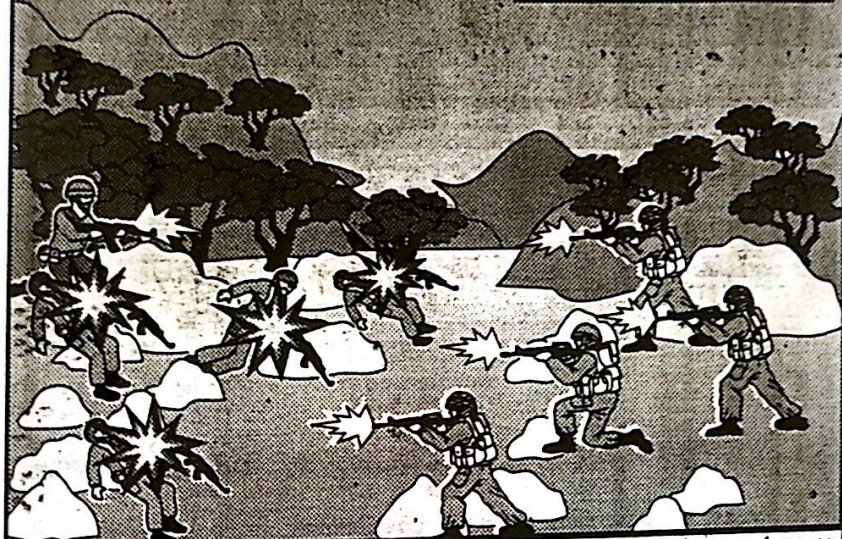
מילכודת אש

ארבעה חיילי צה"ל נשרפו למוות במהלך קרב בלבנון

ההצלחה הפכה לאסון כבד: כוח של גולני ששכב במארב חיסל ארבעה מחבלים מאידגון "אמל" ■ לאחר מכן ביקש סיוע ארטילרי ואווירי; מידי המסוקים והחותחים פרצה דליקת קוצים במרחק ססז מטרים מהכוח ■ לפתע השתנה כיוון הרוח – והלהבות רדפו אחר החיילים ■ לוחמים שניצלו חזרו לאחור בניסיון להציל את חבריהם ■ מסוקים נחתו בתוך הלהבות כדי לחלץ את הלוחמים ■ 4 נהרגו, 6 נפצעו, אחד מהם במצב אנוש ■ שר הביטחון: אידוע טראגי ונדיד שהתרחש בפעילות מיבצעית חשובה ■ הדמטכ"ל שיבח את אומץ ליבם של החיילים וצוותי המסוק ■

1 ההיתקלות

כוח גולני נתקל במחבלים מאירגון "אמל". מתפתחים חילופי אש כבדים, במהלכם נהרגים 4 מחבלים.

2 האש פורצת

מסוקים מוזנקים כדי לסייע לכוח בלחימה ובחילוץ. כתוצאה מחילופי הירי הכבדים, בהשתתפות המסוקים וארטילריה, מתלקחת הצמחיה הסבוכה בוואדי והאש מתפשטת במהירות.

3 החיילים נלכדים

החיילים נלכדים בתוך הוואדי העמוק. האש חוסמת את מוצא הוואדי, והחיילים נאלצים להימלט דרך המדרונות התלולים, אולם האש משיגה אותם. ארבעה חיילים נלכדים בלהבות.

מאת אלכס פישמן ויובל פלג,
כתבי "ידיעות אחרונות"

ארבעה חיילי גולני נהרגו, ושישה נפצעו בתור צאה משריפה שפרצה לאחר היתקלות כוח צה"ל עם מחבלים מאירגון "אמל" בדרום לבנון. התקרית החלה אתמול סמוך לשעה בבוקר. כוח של גולני הציב מארב בקצה רצועת הביטחון, באיזור קנטרה, בגיזרה המרכזית בדרום-לבנון. מרובר בשטח סלי עי וסבוך, שחוליות מחבלים מרבנות להשתמש בו כני תיב תדירה לתוך רצועת הביטחון.

10:00 היתקלות סמוך לשעה 10:00 הבחינו החיילים בשישה מחבלים שנעו לעברם בוואדי ברך, במרחב ואדי סוקי. החיילים פתחו באש. מהירי הראי שוני נהרגו שני מחבלים. ארבעת חבריהם נעלמו בצ מחייה הסוכה. בגיזרה התפתחו חילופי אש ממשק קל ופצצות מרגמה. במהלך חילופי האש, שנמשכו כארבע שעות, נהרגו שני מחבלים נוספים. מח כל נוסף נפצע, וחברו נעלם כס כך. איש מהחיילים לא נפגע מירי המחבלים או מירי כוחותינו במהלך חילופי אש אלה.

14:00 הרעשה

ארטילרית אחר הצהריים פתח צה"ל בהרעשה ארטיילרית ובתקיפת מסוקי קרב, מחשש שבאיזור עדיין מסתתרים מחבלים. כתוצאה מן הירי פרצה דליקה מצמחייה הסוכה. עדיין לא ברור מה גרם בדיוק לפריצת האש, אולם ייתכן שהדליקה פרצה כתוצאה מנפילת פגז ארטילריה.

לדברי חיילים שנפצעו בתקרית, הם הבחינו בדליקה ממרחק של קילומטר, וביקשו בקשר ממפקדיהם רשות להתפנות מהשטח. מפקדיהם השיבו בשלילה, מחשש שבשטח עדיין נעים מחבלים נוספים. דובר צה"ל מסר אמש, כי מממצאי

התחקיר הראשוני, שנערך בסיקור צפון, לא ידוע על המתנה לפינוי החיילים. הכוח התפצל לשלוש חוליות, ונשאר בשטח. החיילים עסקו בתצפיות לעבר מקומות מסתור אפשריים של מחבלים, ושוחחו בקשר עם כוחות אחרים שהיו בשטח. לפתע הבחינו החיילים, כי הלהבות - שרק לפני זמן קצר נראו מרחוק - מתקרבות לעברם במהירות אדירה. כעבור שניות מספר כבר אפפו הלהבות הענק את החיילים.

הלהבות היו ענקיות, בגובה של שמונה מטרים. זה היה מפחיד מאוד, סיפר אמש אחד מהפצועים. החיילים נמצאו בתחתית ערוץ ואדי, שגדותיו תלולים במיוחד. הם לבשו אפודי קרב ונשאו ציוד כבד. האש התקרמה בתוך הוואדי, ולכן אפשרות הימלטות היחידה הייתה טיפוס על הגדות התלולות. החיילים עמוסי הציוד החלו לטפס באיטיות, כשהם מנסים לקרוא זה אל זה

זה בעשן הסמיך. כשלב מסוים הורה מפקד הכוח לחייליו להשליך את הציוד הכבד, כדי להקל על ההימלטות. אחד מהחיילים, שגילה נתיב הימלטות שבו לא השתוללה האש חזר לתוך הלהבות, וסימן לארבעה מחבריו להצטרף אליו. החמישה נמלטו הצליחו להימלט מהאש ללא פגע.

16:00 נסיונות פינוי בגלל האש והעשן הסמיך, היה קושי להנחית באיזור מסוקי פינוי. מפקד החטיבה המרחבית ומפקד הגרוד של גולני ניסו להגיע ברגל אל הכוח הלכוד בלהבות, אך נכשלו. כעבור זמן מה חברו החיילים שהצליחו להימלט מהאש אל כוח החילוץ. החיילים שניצלו וחייילי כוח החילוץ שבו אל מקום הדליקה, וניסו לחלץ מהאש את חבריהם שנותרו מאחור.

מהשטח חולצו שני הרוגים ושלושה פצועים. שני חיילים הוגדרו "נעדרים", אך אחר-כך הסתבר, כי הם חילצו עצמם מהלהבות. בתום הפינוי נמנו הנפגעים: ארבעה הרוגים ושישה פצועים, מתוכם אחד באורח אנוש, אחד באורח קשה מאוד, שניים במצב בינוני ושני יים במצב קל. כל הנפגעים פרונו במסוק לבתי-החולים.

18:00 הרמטכ"ל

פס לצפון במשך שעות ארוכות המשיכו ענני עשן גדולים לכסות את איזור דרום לבנון. העשן, הכבד נראה הייטב גם מישובי אצבע הגליל. הרמטכ"ל, רב-אלוף אמנון שחק, שמע על האסון זמן קצר לפני תחילתו של טקס הסיום של בית-הספר לפיקוד ומטה של צה"ל, בו היה אמור להשתתף. הוא מיהר לטוס במסוק קו לצפון. בשעות הערב נפגש הרמטכ"ל עם חלק מהפצועים. אחר-כך אמר, כי התרשם שלא היתה כל תקלה בפעולת הכוח. בקרב קצינים בכירים בסיקור

הצפון שררה אמש אווירת תסכול, מהעובדה שמה שהתחיל כהתקלות מוצלחת, הסתיים באסון כה כבד.

בצער יוצא דופן מינה אמש הרמטכ"ל את עוזר ראש אג"מ, האלוף גבי אשכנזי, לעמוד בראש ועדת חקירה לבדיקת נסיבות האסון. הרמטכ"ל אמר, כי החיילים לא הציבו אלוף בראש הוועדה לאחר התייעצות עם אלוף פיקוד הצפון, עמירם לוין, משום שמדובר באירוע קשה מאוד, שמעולם לא התרחש בצה"ל.

שר הביטחון, יצחק מרדכי, אמר אמש: זהו אירוע טראגי ונוריר, שהתרחש בשלבי פעילות מבצעית חשורה בדרום לבנון. חזקה על צה"ל, שיבדוק ביסודיות את נסיבות המקרה, עלימנת להפיק לקחים.

בכנת הידיעה השתתפו:
איתן גליקמן וישראל מושקוביץ

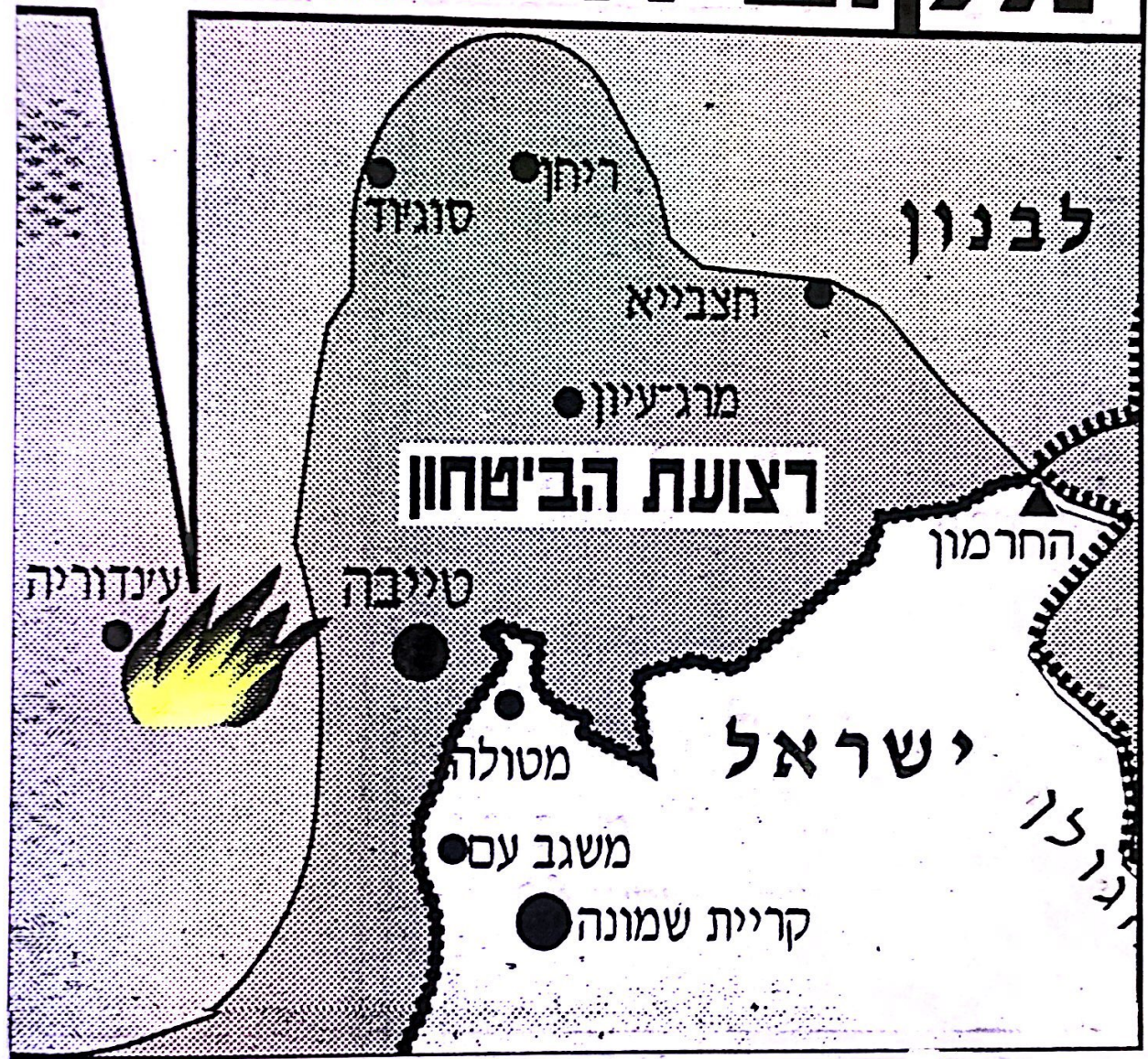
17 הרוגים
מתחילת השנה

- 8.1 - סמ"ר אורי ביטון
- 30.1 - סגן יהונתן צירקיל, סגן ניב סדן, סמ"ר רותם שרביט
- 28.2 - סמל ליאור שבתאי
- 19.3 - סמל חזי אבנר
- 15.5 - סרן ערן שנייר, סמ"ר זאב זומרפלד, סמ"ר רן מזומן
- 30.5 - סגן יובל ניר
- 16.6 - סמ"ר יעקב אלגמיס
- 6.7 - רס"ן נדב מילוא
- 10.8 - סמ"ר רונן כהן
- 28.8 - 4 חיילי גולני נהרגו

אלכס פישמן ואיתן גליקמן

מיקום השריפה

מלכודת האש

תקווה

בין

לייאוש

הפצועים

4 עדיין מאושפזים

שני פצועי האסון בלבנון שאושפזו בבית החולים "זיו" בצפת שוחררו אתמול לבתיהם. ארבעה פצועים עדיין מאושפזים זים בבית החולים "רמב"ם" בחיפה.

מצבו של רב"ט שומת קסאהון מראשון לציון, המאושפז ביחידה לטיפול נמרץ, מוסיף להיות אנוש.

המאונשפזים

לפצוע האנוש יש אח בן חודש

מאת יובל פלג, כתב "ידיעות אחרונות"

אמנש קסאהון מראשון לציון נקדעת בין שני בניה. לפני חודש ילדה בן, ועליה להניק אותו. בשבוע שעבר נכודה בנה שומת קסאהון בלבנון, ועליה לשבת ליד מיפתו בבית החולים רמב"ם בחיפה. שומת שוכב ביחידה לטיפול נמרץ ומצבו ממשיך להיות אנוש.

האם נאלצת לנסוע הלך ושוב בין בניה, בין חיפה לבין ראשון לציון.

הרמטכ"ל רב אלוף אמנון שחק, שביקר אתמול בבוקר בבית החולים, חיבק את הוריו הבוכים, ואמר להם שהם חייבים להיות חזקים למען בנם.

שיפור קל חל במצבו של רב"ט בנימין סקליקר, שהועבר מהיחידה לטיפול נמרץ למחלקת כירורגיה פלסטית, לאחר שנותק ממכשיר ההנשמה. בנימין, חייל בודד, ששהה במושב נוב ברמת הגולן, הגיע ארצה במיוחד כדי לשרת בגולני. הוריו הגיעו בסוף השבוע מלונדון, כדי להיות ליד מיטת בנם.

מצבם של שני הפצועים האחרים, רונן ללוש ושלמה שיטריט מוגדר כבינוני. לשני החיילים הבטיח הרמטכ"ל: "נלחץ ימים כשיסירו לכם את התכשורים".

אחר הצהריים ביקרו אצל החיילים הפצועים, י"ד מפלגת העבודה, ח"כ אהוד ברק, מלווה בראש העיר חיפה, עמרם מצנע.

כשהגיע סמל שומת קסאהון למחלקת טיפול נמרץ בבית החולים רמב"ם, אמרו הרופאים שרק נוס יציל אותו. אני רק רוצה לדעת מה היה שם", אמר אביו, "כמה זמן הוא חיכה עד שחילצו אותו מהאש?"

אחד מפיצעי השריפה עדיין במצב אנוש

נשיא המדינה עוזר ויצמן ושר הביטחון יצחק מרדכי עם אביו של הפצוע אנוש

אסון השריפה וציינ, כי לוחמי גולני פעלו קודם לכן כראוי, בעת שהצליחו לפגוע במחבלים. ואילו שר הביטחון אמר, כי צה"ל נדרש להמשיך הלחימה מול הטרור בדרום לבנון. "אנו נחושים בדעתנו לקיים ביטחון להבטחת ישובי הצפון ולחתור, ברומנית, להגיע להסכמים והבנות. איברנו ארבעה לוחמים", הוסיף, "ואחרים נאבקים על חייהם. המר"א את קשים, אך הלחימה בלבנון נמשכת והכוח ביצע משימה חשובה. לצערנו, לא אותרה האש בזמן וגב"תה קורבנות".

גם קצין רפואה ראשי, תת-אלוף ד"ר אריה אל-דר, ביקר ביום שישי את פצועי השריפה. "מדינת ישראל ערוכה לטיפול באסון כווייה המוני", אמר במהלך ביקורו. תת-אלוף אלדר, מומחה בכירורגיה פלסטית ובטיפול בכוויות, סיפר כי צה"ל מפעיל עבור האגף לשעת חירום במשרד הבריאות את בנק העזר המרכזי הממוקם בבית החולים הרסה בירושלים. לדבריו, בבנק העזר מאוכסנות בחנקן נוזלי כמויות עזר מאגשים שנפטרו, בפיקוח הרבנות הראשית.

לא חל שינוי במצבם של ארבעת לוחמי גולני שנפצעו בשריפה שמרצה בדרום לבנון, והמאור שסוים עדיין בבית-החולים "רמב"ם" בחיפה. רב"ט קיסהון שמתו שוכב במחלקה לטיפול נמרץ ומצבו אנוש. באותה מחלקה מאושפז גם רב"ט בנר מין סקליקר ומצבו קשה מאוד. שניהם מחוסרי הכרה ומחוכרים למכונת הנשמה. שני פצועים שוכבים במחלקה לכירורגיה פלסטית: רב"ט שלמה שיטרית שמצבו בינוני עד קשה ורב"ט רונן ללוש שמצבו בינוני.

■ "המראות קשים"

ליר החרד שבו שוכב רב"ט קיסהון שמתו ישבו בני משפחתו המוראגים. האב, ברחמי קיסהון, אמר: "אנחנו לא יודעים שום דבר. לא מכינים מה קרה ורק יודעים שהבנו שלנו פצוע קשה מאד". האם אתי נש, מצידה, העריפה של לרבר ורק הצביעה לכיוון השמים.

קיסהון שמתו, שנכווה ב-90 אחוז מחלקי גופו, אמור היה להצטרף בשבוע הבא לקיבוץ ברקאי - כך גילה במהלך סוף השבוע צביקה לוי מקיבוץ יפעת, המסייע לחיילים בודדים להיקלט בקיבוצים. בסוף השבוע סיפר צביקה לוי: "הוא פנה אלי בטלפון וקבענו להפגש. הבנתי שמדובר בחייל מצר-ין ובקיבוץ ברקאי הסכימו לקלוט אותו. עכשיו כולו שרוף ומי יודע מה יהיה איתו. הוא כל כך רצה קיבוץ ותראה מה הוא קיבל".

אתמול ביקרו את הפצועים נשיא המדינה עוזר ויצמן ורעייתו, שר הביטחון יצחק מרדכי ואלוף פיר קוד הצפון, עמרם לוי.

"המלחמה בלבנון יודעת עליות ומורדות ואין לראות בתקרית האחרונה הסלמה", אמר ויצמן. הוא הוסיף, כי "המלחמה בלבנון קשה מאוד ובה ניצב צה"ל, צבא המצוייר במטוסים, ארטילריה וטנקים, מול כוחות לא גדולים של מחבלים חמושים בקטיר-שוח". הנשיא הוסיף כי איש לא יכול היה לחוות את

החלל ה-5

שומטו קסהון, חייל גולני שנכווה בשריפה בלבנון. נפטר אתמול מפצעיו

שומטו קסהון (צילומים: אורן אגמון) חשף את האבלה אתמול. האב (במרכז) והאם (מאחור) מיאנו להתנחם

קסהון אושפז במצב אנוש • עד לרגעיו האחרונים, נקרעה אמו בין הנקת אחיו התינוק לישיבה ליד מיטתו בביה"ח • שיפור במצבו של החייל בנימין סקליקר

במהלך נסיון המילוט של הלוחמים מהזוארי, אחזה האש בשומת. חברו למארב, רונן ללוש, ניסה לכבות את האש, אבל שומת כבר נכווה ברוב חלקי גופו. בני משפחתו שהו ליד מיטתו בביה"ח ועד לרגע האחרון התפללו להחלמתו. אתמול חלה הידרדרות במצבו ולפנות ערב הודיעו למשפחתו את הבשורה המרה. האש היתה יותר חזקה מהתפילות שלנו, מירד בכך אחד מקרובי המשפחה.

אתמול חל שיפור במצבו של החייל הפצוע בנימין סקליקר, שנכווה גם הוא באורח קשה בשריפה בדרום-לבנון. מצבו של סקליקר, שהיה מחוסר הכרה במשך יומיים, מוגדר עתה כבינוני. הוא הועבר למחלקה הכירורגית-פלסטית בביה"ח רמב"ם. בנימין עלה מבריטניה, למרות שהוריו המשיכו להתגורר בלונדון. חיוני ניצלו לאחר שהצליח להתחמק מהלהבות ולהתגלגל לשטח שכבר נשרף. מחר יתגוג סקליקר את יום הולדתו ה-23 יחד עם הוריו, שהגיעו מלונדון, חבריו ליחידה.

מאת יהודית יחזקאלי ויובל פלג, כתבי ידיעות אחרונות

שומטו קסהון, חייל גולני שנפצע אנושות בשריפה בזוארי סלוקי בדרום-לבנון, נפטר אתמול מפצעיו.

מותו של קסהון (21) מראשון-לציון, שנכווה באורח קשה בשריפה שפרצה לאחר היתקלות עם מחבלים, נקבע אחרי-הצהריים בביה"ח רמב"ם בחיפה.

קסהון עלה לארץ מאתיופיה במסגרת "מבצע שלמה". הוא היה בנם הבכור של ברהנה ואטנש. לקסהון היו שמונה אחים ואחיות, אחד מהם נולד רק לפני כחודש. בארבעת הימים, שבהם היה שומת מאושפז במצב אנוש, נקרעה אמו בין הנקת התינוק בבית, לישיבה ליד מיטתו של בנה הפצוע בביה"ח.

קסהון התנדב לגולני. "לך תתרום מה שאתה יכול, ותשמור על עצמך", אמר לו אביו, וקסהון שמע ועשה. "הוא היה אהוב על כולנו, ועשה כל שביקשו ממנו", סיפרו חבריו ליחידה.

קסהון. לוחם בגולני

"היית בחור חזק,

שקול וצנוע"

ארבעה ימים לחם על חייו סמל שומטו קסהון (21), שנפצע אנושות
בשריפה הגדולה בלבנון, עד שהוכרע

ריו, אחיו ואחיותיו. אחיו הפעוט, בן החודש, שלא יזכה לעולם להכיר את אחיו, הושאר בבית.
מעל קיברו הפתוח ספר לו מפקדו: "הכרנו אותך כבחור חזק, שקול וצנוע. היית בין המובילים בפלוגת מארס 1996, ולמרות שהיו קשיים בבית, ביקשת להיות לוחם. בהתקלות האחרונה הפעלת את אמצעי הלחימה, ולאחר שנפצעת שאלת על חבריך ודאגת להם".
ח"כ אריסו מסאלה, בן העדה האתיופית, אמר: "לרע ולטוב אנחנו שותפים לגורל". ח"כ מאיר שיטרית הצהיר שצה"ל יילחם במהבילים בכל כוחו, עד שאף אזרח וחייל ישראלי לא ייפגעו בצפון. ובתווך עמדו בני המושבה שפחה והידידים, מככים את מותו של הבן, האח, החבר.

מאת דוד רגב, כתב "ידיעות אחרונות"
אלה באלה התערבבו אתמול אחרי הצהריים עולי אתיופיה בלבוש המסורתי, בחיילי גולני עם הבומינות החמומות. אלה זגב אלה ביכרו את מותו של סמל שומטו קסהון (21), חייל גולני שמת לאחר מאבק נורא אש לחייהם, עד שהוכרע.

ארבעה ימים נלחם קסהון בפציעה האנושה, לאחר שנכווה בדליקה הגדולה בדרום לבנון, שבה מצאו את מותם ארבעה מחבריו. שלשום בערב הוא נפטר, ואת מול נערכה הלווייתו בחלקה הצבאית של בית העלמין בראשון לציון.
קהל של מאות ליווה את שומטו בדרוכו האחרונה. הרי

חבריו ובני משפחתו של שומטו קסהון ז"ל בוכים על קברו
צילום: יוסי אלוני

"היית מבניה המצויינים של העדה האתיופית"

סמל שומטו קסהון ז"ל, ההרוג החמישי באסון השריפה בלבנון, הובא אתמול למנוחות בבית העלמין בראשון לציון

מאת איציק סבן
אלפים מבני העדה האתיופית, חברים לנשק מגולני ובני משפחה ליוו אתמול למנוחות את סמל שומטו קסהון ז"ל, שנקבר בחלקה הצבאית בבית העלמין בראשון לציון.
שומטו, בן 20, נפטר שלשום, בכית החולים רמב"ם בחיפה, לאחר שנפצע באורח אנוש בתקי רית השריפה שפרצה בסוף השבוע בדרום לבנון. על רקע זעקות השבר שנשמעו מכל צדד ספר לו מפקדו וסיפר כי מיליוני

שומטו, במהלך פינוי הפצועים בתקרית, היו התענינות בשלומם של חבריו. "היית בחור חזק, שקט וצנוע. בין המובילים. אתה ושמעון ידג ז"ל (בן העדה האתיופית השני שנהרג באותו אסון. א.ס.) הייתם מבניה המצויינים של העדה האתיופית. נפלתם למען בטחונה של מדינת ישראל".
ואילו ח"כ שטרית (ליכוד), שייצג אתמול את הממשלה, אמר בדבריו, כי "את ידג ז"ל מל יותר מרל ז"ל

ביום שישי, שעתיים לפני כניסת השבת, נכניסו ארבעה חיילי גולני למחלקה לטיפול נמרץ בבית החולים רמב"ם. החיילים, שהיו עטויים בח' לוק לבן, נכנסו לבקר את חברם הפצוע, סמל שוי מת קסאהון, שנכווה קשות בשוכו ממבצע בלבי נון. שומת בן ה'21, נאבק על חייו. כשהגיע לבית החולים קבעו הרופאים שמצבו אנוש. רק גס יציל אותו, אמרו.

סמל סגיה ממושת, לוחם בגולני, יצא מחדרו של הפצוע עם רובה אס"16 מקוצר וכומתה חומה. עיניו היו מלאות בדמעות. "הוא חבר שלי", מיי למל, אך הבכי לא איפשר לו לסיים את הדברים.

"יותר מחמש שנים אני מכיר אותו, גרנו באותו אתר קרוואנים עלייד נתיבות", מס' קרוואנים פרומושת, "מאז האירוע לא הצלחתי לישון. היינו שלושה חברים - שמעון ידג ז'ל, שנהיג בשריפה, ושומת, שנפצע באורח אנוש - עכשיו נשארתי רק אני. אני לא יודע איך אצליח לחזור לפלוגה בלי החיברים שלי".

לפני שיצא מהחדר, ביקש ממושת להיפגש עם הוריו של שומת. כשנכנס לחדר בו ישבה משפחת קסאהון, עצר לפתע, ונעמד קפוא על מקומו. "היה בסדר", אמר חרש להורים, "אל תדאגו. שומת הוא גיבור, גם מזה הוא ייצא ח".

במסדרון שליד חדר הטרור אומה של בית החולים ציפו בני משפחת קסאהון לשיפור במצבו של הבן, שנאבק על חייו בחדר הסמוך. הוא כלל לא ידע שהם איתו, מחזיקים אצבי עות להחלמתו המהירה של בנם בכורם.

משפחת קסאהון עלתה ארצה בשנת '91, במסגרת מבצע שלמה. מזה כשנה הם מתגוררים ברא"ש סודלציון, שבע נפשות בדירה קטנה. האב, בהנהגה קסאהון, 56, מספר ששומת היה גאות המשפחה. בניסו לצבא, כך מספר האב, ראה שומת שלב נוסף בדרך להשתלבות בחברה הישראלית, מכל האופי ציות שהיו לו בחר בגולני. גם את הבחירה הזו הסביר ברצונו להיות חלק מהחברה, להרגיש שייך. בדיוק היום ימלא שנתיים לגיוסו לצה"ל, סיפר האב. לפני שנתיים הוא בא אלי וביקש ממני אישור ללכת לגולני. אמרתי לו: לך תת'רום כמה שאתה יכול, תשתדל לעשות את הדברים הכי טוב, אבל בעיקר תשמור על עצמך".

ביום רביעי התקשר שומת הביתה ושוחח עם אמו, אטנש. הוא סיפר לה שביום שני הקי רוב הוא יגיע הביתה לחופשה, לאחר שהות של 21 יום בדרום-לבנון. גם אני שוחחתי איתו, אמר האב, הוא נשמע כאילו הוא כבר ממש לא יכול לחכות לחופשה. הוא ביקש שאמא תכין הרבה אינג'רה (פיתה אתיופית). הוא אמר לי: 'בא לי לאכול הרבה, כבר חזר דש לא אכלתי'".

מאז שמעיה על האסון, סי"רבה משפחת קסאהון לעזוב את המסדרון שליד חדר הטרור אומה. התקווה והחשש לא איפשרו לה לזוז מהמקום - אולי יחול פתאום שינוי במצבו של שומת? אולי הוא יתעורר וירצה לדבר עם מישהו? יחד עם ההורים המודאגים ישבו גם אחיו ואחיותיו של שומת, והיו מונחים - כל מי שהכיר את המשפחה הגיע.

אל המסדרון יצא רופא בחלוק ירוק. כל בני המ' שפחה קמו לקראתו, והתבוננו בו בציפייה רדוד. כה. "אין שום שינוי", אמר, "אתם יכולים להמתין שיד לשבת. אנחנו נעשה הכל כדי להציל את בנכם". הרופא מיהר לזרוק, אך בני המשפחה הוסיפו לעקוב בעיניים חרדות אחר אנשי הצוות הרפואי היוצאים ונכנסים לחדר. "הלב שלי קופץ בכל פעם שהרופא יוצא", אמרה אטנש קסאהון, אמו של שומת. קשה לי, כי אני לא מבינה עברית. גם הרופאים לא ממש יכולים לעדכן אותנו, כי אנחנו לא מבינים את השפה. אבל הם עושים הכל כדי לנסות להסביר לנו, לתת לנו תשובות".

מחסום השפה הפך את השעות הקשות ממילא

למסוכנות עוד יותר. אחות בת ה'20 של שומת היתה הראשונה, שהגיעה לבית החולים עם הירידע הנשורה המרה. הרופא התורן הסביר לה שאחיה נמצא במצב אנוש עד קריטי, והיא הלכה לחפש במילון איך אומרים "מצב אנוש" באמהרית.

להורים, שהגיעו מעט מאוחר יותר, אמרה שמצבו יציב, כרי שלא ידאגו. אך האם התקשתה להירגע. היא צעקה ומירדה בבכי, כשהיא מסתובבת בכניין בחוסר מנוחה. מדי פעם התיישרה על הספסל, נתמכה בחברים וקרובים והתייפחה. כשנכנסו סוף סוף בני המשפחה לחדרו של הבן הפצוע, הם הבינו את חומרת המצב. המראה השרוף של שומת לא הותיר להם תקוות רבות.

מפקד הפלוגה של שומת, פלוגה שאיבדה ארבעה לוחים מים, הגיע גם הוא לביקור. המ' שפחה הנרגשת ניסתה לדלות ממנו פרטים, לשמוע ממקור ראשון איך קרה האסון. המ' ניסה להסביר, אבל לא היה מי שיתרגם את דבריו לאמהרית. "אני מבטיח לכם שמישהו יענה לכם על כל השאלות. אין ספק שחייבים לכם תשובות", אמר המ' פ, ועזב. זה'ל הצמיד לבני המשפחה קצינה בת העדה האתיופית, כדי שתסייע להם ותתרגם עבורם את הנאמר. אבל הקצינה לא היתה במקום 24 שעות ביממה, לכן בני המ' שפחה הסתובבו שעות רבות בדאגה ובחוסר ידיעה.

רס"ן יעל חתון, מפקדת יחידת ר"מ 2 המטפלת במשפחות הפצועים, חיבקה את האם באהבה. חי' בוק השווה אלף מלים. ביום שישי בצהריים הגיעו למקום נשיא המ' דינה ורעייתו, ועימם שר הביטחון וקבוצה של קצינים. הפמליה נכנסה ליחידה לטיפול נמרץ. משפחת קסאהון התרגשה מהמבקרים ומההמולה שהתרחשה סביבם. הנשיא עזר וייצמן התעניין בשלומו של הבן ולחץ את ידיהם של בני משפחה. רעייתו, ראומה, ניסתה לעודד את המשפחה, השר מדרכי הצטרף למלות התמיכה. כאשר הביקור הסתיים, בני המשפחה נותרו לבדם, ודיברו ביניהם בלחש. צעירי המשפחה פתחו את העיתון, והביטו בת' מונות ובאיורים שתארו את מהלך הקרב בלבנון. אחר כך ניסו להסביר למבוגרים מה באמת קרה שם.

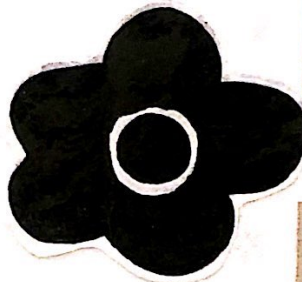
כאשר טגיה ממושת הגיע למקום, הציפה אותו המשפחה בשאלות. אבל ממושת, שמשרת בפלר גה אחרת, לא ידע הרבה על תוכן המבצע. את הפרטים הקטנים, אלה שהמשפחה כל-כך צמאה לשמוע, הוא לא יכול היה לספק להם.

"אני רק רוצה לדעת מה היה שם", אמר האב, "כמה זמן שומת חיכה בזמן שגשרף כולו, כמה זמן עבר עד שהמחלצים הגיעו אליו".

האם אטנש לא הפסיקה לבכות. "גידלתי אותו במצבים קשים" אמרה, "אני יודעת מה הוא עבר יחד איתנו, כואב לי כל-כך עליו. התבררם הישראלים של שר מת מסתכלים עלינו, אנחנו מסתכלים עליהם - אבל אנחנו לא יכולים לדבר. היינו רוצים לשע מפיהם על מה שקרה לבן שלנו".

השבת עמדה להיכנס, כאשר עזבה האם, אטנש, את בית החור לים, ונסעה לבית המשפחה כדי לטפל בילדים הקטנים הזקוקים לה. האב נשאר במסדרון בית החולים ודיבר על בנו הפצוע. במודע, או לא במודע, הסתננו פה ושם אל המלים ביטויים המדברים על שומת בל-שון עבר.

המשפחה שלי הלכה ברגל עד אדיס-אבבה כדי להגשים את החלום ולעלות לארץ ישראל. עד שהגענו לכאן עברנו תלאות קשות. בן בכור באתיופיה הוא כמו אח צעיר - שומת עזר לי לכל אורך הדרך, הוא היה לי כמו חבר קרוב, משהו שהייתי יכול לסמוך עליו. דווקא כאן ועכשיו, כשהרגשתי שהדברים מתחילים להסתדר, קרה לנו אסון כזה".

במחלקה לכירורגיה פלסטית נאותו בית-חולים שוכב רונן ללוש. החייל החסון שנפצע בש ריפה, הציל את חייו של חברו שלמה שיטרי, השוכב במיטה לידו ומצבו מוגדר כינוני. ללוש משחזר את רגעי התופת, בהם ניי-טו החיילים להימלט מהאש שהח לה לסגור עליהם מכל עבר.

פתאום התחלנו לשמוע צע-קת: "אני נשרף, אני מת". חלק מהחיילים התחילו לבכות. הסת-כלתי אתורה וראיתי את הלהבות, הכנתי שהם נשרפים. ירדתי למטה והתחלתי לחלק את שיט-רית. אחר-כך ראיתי את שומת קסאהון בוער. ניי-סיתי לחבק אותו בגוף שלי. הוא היה שרוף כולו". חבריו של שומת לפלוגה ניסו לדבר עם הוריו, לספר להם על בנם המוצלה, שהיה לוחם לתפ-ארת. "הוא היה חייל למופת, ממושמע, אחד שלא מקטר, שקט, צנוע ותמיד מופנם", סיפר אחד מהם.

הוא רצה להיות כמו כולם, הוסיף ממושת, הוא רצה להתמודד במגרש של אחרים ולנצח. הוא האמין בכוחו לעשות זאת. אני מכיר אותו יר-תר מחמש שנים, אף פעם לא שמעתי ממנו כמה קשה לו".

באחרונה החליט שומת לעבור להתגורר בקי-בוץ ברקאי (ראו מסגרת). האב: אנחנו משפחה גדולה, אני לא עובר, אשתי לא עובדת, אנחנו מתפרנסים מקצבת הביטוח. כש שומת סיפר לי שהוא הולך לקי-בוץ, כל-כך שמחתי בשבילי. בקיבוץ ברקאי מתגורר חבר קרוב שלי של שומת, החייל אבי-אסמרה, שפרשת ההתבטאויות הגזעניות שהטיח בו מפקדו הס-עירה את המדינה. כששמע שומת על מה שקרה לחברו אסמרה, אמר: "עם גזענות נלחמים במע-שים". הוא לא התלונן אף פעם על אפליה, אמר ממושת, אפילו לא בצחוק".

רצה לגור בקיבוץ

השבוע היה אמור שומת קסאהון לפגוש לראשונה את משפחתו המאמצת בקיבוץ ברקאי

החלום של שומת קסאהון היה להיקלט בקיבוץ. לפני כחודש שוחח עם צביקה לוי, חבר קיבוץ יפעת, המסייע לחיילים בודדים להיקלט בתנועה הקיבוצית. שומת ביקש שלוי ימצא בשבילו קיבוץ באזור חדרה, שם יש לו קרובי משפחה.

חברו הטוב של שומת, החייל האתיופי אבי אסמרה, נקלט לפני כמה שבועות בקלט בקיבוץ ברקאי. לפני כמה חודשים סערה המדינה, לאחר שמפקדו של אסמרה כינה אותו בכינוי גנאי גזעניים. כששמע שומת על כך שחברו נקלט בקיבוץ ברקאי, החליט גם הוא לבוא למקום.

ביום שישי הגיע צביקה לוי לבית החולים רמב"ם, כדי לבקר את שומת הפצוע. "צה"ל הכיר בו כחייל בודד וקיבוץ ברקאי הסכים לקלוט אותו", סיפר לוי, "כבר מצאנו לו משפחה מאמצת. בשבוע הבא הוא היה צריך להגיע לקיבוץ".

בשבוע שעבר ביקש שומת מחברו טגיה ממושת לבוא עימו למפגש הראשון עם המשפחה המאמצת בקיבוץ. ממושת: "הוא רצה שאני אבוא איתו כי הוא התבייש קצת. אמרתי לו שאני לא יכול, כי אני לא יוצא הביתה בשבת הקרובה".

■ יובל בלג

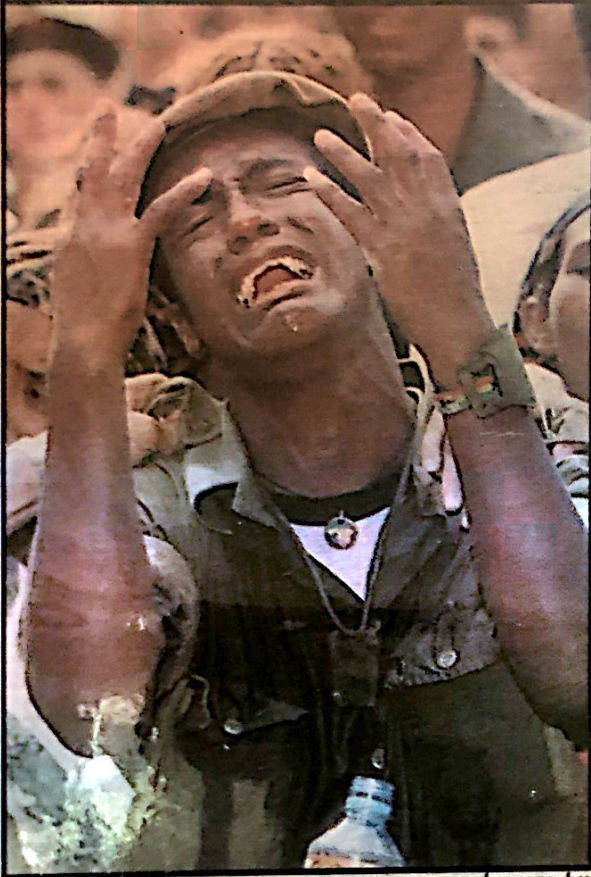

זעקת הכאב

על קברו של הרזג השריפה, שומעו קסהון ז"ל צילום: ירסי אלוני

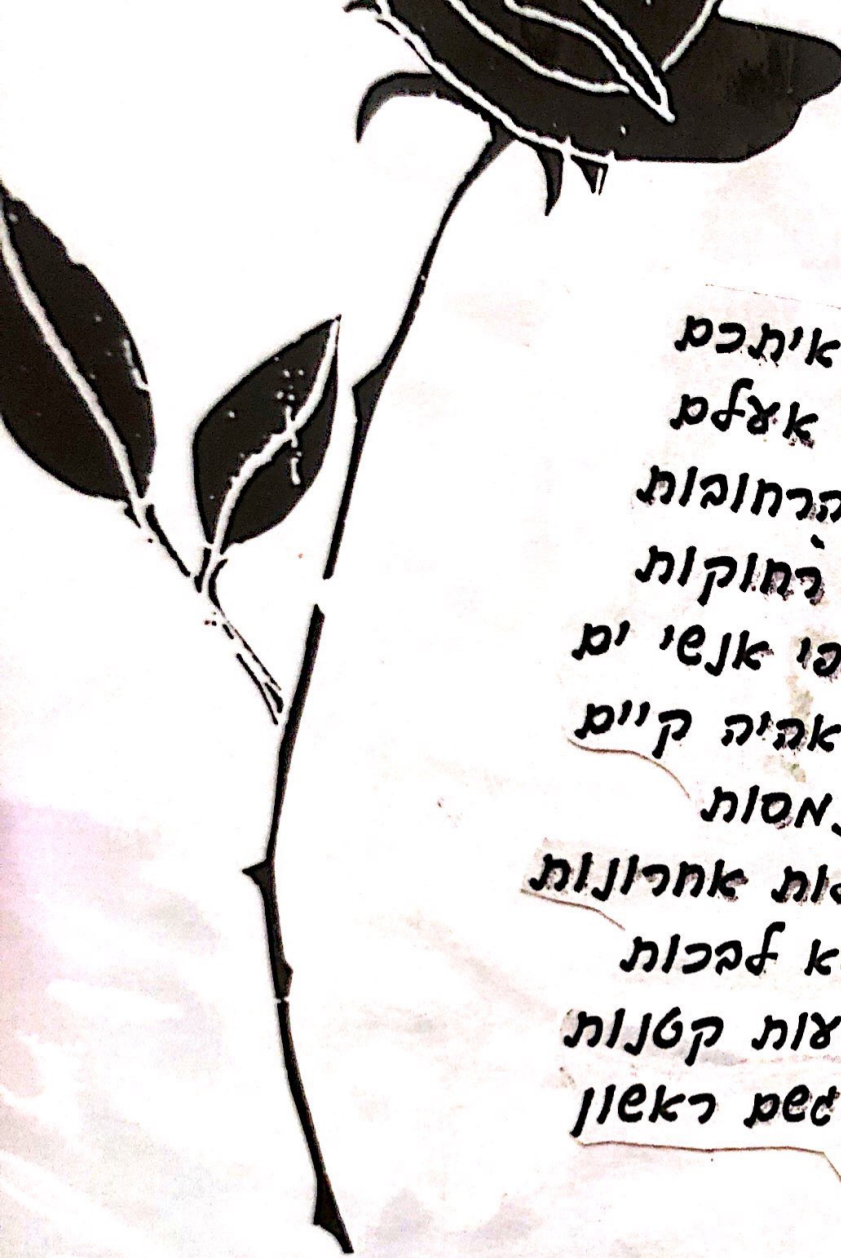

לה הקיץ האחרון שלי איתכם
עם השם הראשון אני אצלם
דמעותיי יוצרו המורד הרחובות
כמו צלף נוסר ומקוות רחוקות
אני איש של חורף בין אלפי אנשי ים
אק החורף הזה כבר לא אהיה קיים
לאט לאט השכבות נמסות
בין רוזים לא רוזים ותפילות אחרונות
אל תזכרו שהטחתם לא לבכות
כי השמיים גדולים והדמעות קטנות
תצמחו את הציוניים כל שם ראשון
ותחבו עלי

אני רוזה אטמס על ההרים כי הם שם
ולבקר במדינות מעבר לים
לדעת אם יש צורות חיים אחרות
ואם החתים משיכים לחיות
כי לה הקיץ האחרון שלי אתכם
עם השם הראשון אני אצלם
לאט לאט השכבות נמסות
בין רוזים לא רוזים ותפילות אחרונות